

ژاله صامتی، معصومه رحمانی و مارال فرجاد از نمایش «محبوبه‌ها» به «صبا» می‌گویند

کمدی «محبوبه‌ها» را جدی بگیرید!

ژاله صامتی

گفت و گو

ژاله صامتی که در سال ۹۵ نمایش «یادم تو را فراموش» را در تماشاخانه ایران شهر روی صحنه برده بود، امسال نمایش «محبوبه‌ها» را روی صحنه برده است. نمایش «محبوبه‌ها» با هفت پرسوناژ زن به نویسندگی نوشین تبریزی هر شب به جز شنبه‌ها در تماشاخانه مهرگان روی صحنه می‌رود. بازیگران این نمایش عبارتند از: بهناز نازی، معصومه رحمانی، مارال فرجاد، ژاله صامتی، کتانه اقصاری نژاد، پریسا محمدی و نوشین تبریزی.

«محبوبه‌ها» نمایشی کمدی نیست اما لحظاتی را برای مخاطب در قالب طنز به تصویر می‌کشد. این اثر، نمایشی رئالیستی است که درباره روابط و اتفاقات اجتماعی و انسانی سخن می‌گوید.

مارال فرجاد

دلیل حضور قطعی من در این کار شخص صامتی بود

نمایشنامه خانم تبریزی و اثری به کارگردانی ژاله صامتی چه ویژگی بارزی داشت که شما را ترغیب به بازی در این کار کرد؟
من اصلا به بازی در کار فکر نکرده و نمایشنامه را نخوانده بودم، تنها دلیل حضور قطعی من در این کار شخص ژاله صامتی بود. وقتی که او با من تماس گرفت با کمال میل، به دلیل علاقه قلبی من به او و بدون داشتن هیچ پس زمینه‌ای این کار را پذیرفتم. زمانی که من با گروه «محبوبه‌ها» کار کردم بسیار انرژی مثبت گرفته و از صامتی نتاثر را آموختم.

شما در این چند سال نتاثرهای بسیار خوبی را کار کرده‌اید، مولفه‌های انتخاب یک اثر برای بازی شما در این کارها چیست؟
اولین مولفه، متن خوب و سپس کارگردان است، در ادامه، نقش هم باید جذاب باشد. بعضی اوقات متن نقش را دوست داشتم ولی علاقه‌ای به همکاری با کارگردان آن کار نداشتم.

لطفا یک مقدار از ویژگی‌های شخصیتی که نقش آن را ایفا می‌کنید بفرمایید.

ما در این نمایش شاهد شخصیت‌هایی هستیم که شاید در ظاهر مشکلی نداشته باشند اما از درون مشکلاتشان بسیار زیاد است و همه آن‌ها را از روی ظاهرشان قضاوت می‌کنند و روی آن‌ها برچسب می‌زنند. شخصیت من در این نمایش همین ویژگی را دارد. شاید با دیگران بگویم و بخندم اما وجودش پر از درد و زنج است.

استقبال مخاطبان از این نمایش چطور بوده است؟

عالی بوده است. این نمایش هم آموزنده، هم خانوادگی و هم لذت‌بخش است. در طول این اجرا هم پیامی به مخاطب منتقل می‌شود و هم حال خوبی از دیدن کار دارد. در خصوص هنرمندان هم خیلی سخت امکان دارد که به سالن‌ها بیایند اما زمانی که کار را می‌بینند سری بعد با دوستان یا خانواده‌شان دوباره برای دیدن کار می‌آیند.

شما تا به حال با افرادی دارای ویژگی‌هایی که در نمایش وجود دارد، برخورد داشته‌اید؟

به هر حال من زن هستم و شاید ویژگی‌هایی از این زن در وجود خود من نیز باشد. در جامعه نیز چنین شخصیت‌هایی وجود دارند و من دیدم و از آن‌ها برای ایفای این نقش وام گرفته‌ام.

ژاله صامتی

هیچ کس را قضاوت نکرده‌ایم

نمایشنامه نوشین تبریزی چه ویژگی‌های بارزی داشت که شما را ترغیب به روی صحنه بردن آن متن کرد؟
ما از ابتداری موضوع نمایشنامه با یکدیگر اتفاق نظر داشتیم. طرح داستانی را با یکدیگر مطرح و طبق آن پیش رفتیم. در واقع این طور نبود که نمایشنامه از قبل نوشته و من آن را روی صحنه ببرم. من ایده‌های ذهنی‌ام را به او گفتم و او براساس ایده‌های من نمایشنامه را نگارش کرد.

نمایشنامه هفت شخصیت زن دارد با ویژگی‌های گوناگون، شما ترس از اینکه گفته شود یک کار زنانه ضد مرد را روی صحنه برده‌اید نداشتید؟
این طور نبوده است. ما از پنج نقد درست چهار نظر مثبت داشته‌ایم و همیشه افراد کج خیال وجود داشته‌اند. من همیشه چه در طول نگارش متن و چه تمرین نمایش سعی داشتم هیچ قضاوتی نداشته باشم چه زنانه و چه مردانه و این ویژگی اصلی نمایش ماست. این داستان به تماشاگران پیشنهاد می‌کند درباره این موضوع فکر، بررسی و اشکالات خود را رفع کنند. سعی ما این نیست که زنان یا مردان را بی‌گناه یا گناهکار جلوه بدهیم.

شما در این نمایش به مسئله‌های اجتماعی در قالب طنز پرداخته‌اید، چرا تصمیم گرفتید حرف‌های تلخ و گزنده اجتماعی را با زبان طنز در نمایش بازگو کنید؟
اساسا بهترین حرف‌ها با زبان طنز بازگو می‌شود و خاصیت کمدی این است که با خنده مخاطبان را به فکر وادار کند. من ترجیح می‌دهم کاری را روی صحنه ببرم که مخاطب را به فکر وادار کند و همچنین حال خوبی نیز داشته باشد. من از این گونه برقراری ارتباط تماشاگر بسیار راضی و خوشحال هستم.

استقبال مخاطبان از اثر شما چطور بوده است؟

ما تبلیغات گسترده‌ای برای نمایش نداشته‌ایم و سالن هم با توجه به داشتن امکانات ولی نسبت به سایر سالن‌ها گمنام تر بوده است. زمانی که من تصمیم گرفتم نمایش «محبوبه‌ها» را در خانه نمایش مهرگان روی صحنه ببرم خیلی از دوستان تذکر دادند که اجرا در چنین تماشاخانه‌ای کار خطرناکی است، اما من از روز اول می‌دانستم که امکان ندارد سالن نمایش من خالی بماند. خدارا شکر این اتفاق نیفتاد و من به تجربه کاری خودم شک نکردم. استقبال مخاطبان به گونه‌ای بود که سالن از شب دوم دیگر صندلی خالی نداشت و تماشاگر، تماشاگر آورد، نه تبلیغات!

خانم صامتی شما غیر از کارگردانی این نمایش، ایفاگر نقش یکی از شخصیت‌ها هم هستید. این هم‌زمانی کارگردانی و بازی برای شما سخت نیست؟ چطور نمایش و دیگر بازیگران را کنترل می‌کنید؟

به هر حال بازی و کارگردانی در کنار یکدیگر کار مشکلی است. من در کار و در حین تمرین صحنه‌ها را تقسیم‌بندی کرده‌ام به این دلیل که صحنه‌های بازی من از کل نمایش متمایز است و اوایل دوره تمرین هیچ تمرینی برای آن در نظر نمی‌گرفتم و در هفته آخر شخصیت من به تمرین در کنار دیگران وارد شد. به طور کل من قصد به بازی در کار نداشتم ولی به دلیل اصرار دوستان نقش کوتاهی را برای خودم در نظر گرفتم که بیشتر از کارگردانی کار لذت ببرم. موضوع نمایش که مسئله روز جامعه ما نیز هست، دغدغه شخصی شما بوده یا علاقه داشتید که به عنوان یک کارگردان مستقلا به این موضوع بپردازید؟
من در این نمایش نه حرف سیاسی زده‌ام و نه سعی دارم که مشکلات اجتماعی جهان را حل کنم. حتی اگر دو نفر هم به دیدن نمایش ما بیایند و بعد از آن در رابطه با روابط خود تجدیدنظر کنند هم برای من و هم تمامی عوامل کافی است. مشکل اساسی و دیرینه جامعه ما نیازمندی است، این که هیچ کس به مردان و زنان ما در رابطه با ارتباطاتشان آموزشی نداده است که ما از آن‌ها انتظار رعایت شدن داشته باشیم. ما در تلاش هستیم که به مخاطبان خود بگوییم به جای استفاده از راه‌حل‌های غلط فکر کرده و بهترین راه را انتخاب کنیم.

شما با افرادی با چنین ویژگی‌هایی که در شخصیت‌های نمایش مشاهده می‌کنیم مواجهه یا مطالعاتی داشته‌اید؟

نه، خیلی مستقیم و ملموس در اطراف خودم نبوده است، اما به طور کل این افراد در جامعه بسیار وجود دارند و همان طور که گفتم اطلاعی از اصل روابط نداشته و نمی‌دانند.

بازیگران نمایش به چه صورت انتخاب شدند؟

بازیگران تقریباً همان‌هایی بودند که از قبل به آن‌ها فکر کرده بودم و خیلی خوشحال هستم که این گروه شکل گرفته است؛ هم‌دلی و هم‌زبانی میان اعضا، بسیار به «محبوبه‌ها» کمک کرد و روند نمایش را هم برای ما و هم تماشاگر لذت‌بخش و روان کرد. این مسئله به دلیل پشت‌صحنه روان و یکدست کار است. از اجرا در تماشاخانه مهرگان رضایت دارید؟

این سالن نوا است و احتیاج به حمایت ما دارد تا شناخته شود توسط اهالی تئاتر. اگر گروه‌های حرفه‌ای در این سالن کار نکنند قطعاً این گروه هم متوجه کاستی‌ها و نواقص خود نمی‌شود. با تمام سختی‌ها احتمالی ترجیح دادم در این سالن نمایش را روی صحنه ببرم و این خودش کمکی است به بدنه تئاتر. در ضمن من اطمینان دارم که این سالن به یکی از سالن‌های استاندارد تئاتر تبدیل می‌شود.

اگر نکته‌ای هست به عنوان سخن پایانی بفرمایید.

به همه دوستان پیشنهاد می‌کنم تئاتر ببینند و از همه نمایش‌ها حمایت کنند. به طور کل اگر حضور مردم نباشد روی صحنه رفتن ما معنای چندانی نخواهد داشت.

معصومه رحمانی

«محبوبه‌ها» نگاهی انتقادی دارد

نمایشنامه خانم تبریزی و اثری به کارگردانی ژاله صامتی چه ویژگی خاصی داشت که شما را ترغیب به بازی در این کار کرد؟
من از قبل صامتی را می‌شناختم و با او کار کرده بودم. برای من مهم بود که قرار است در چه اتمسفری قرار بگیرم. متن هم از این منظر که زنانه با ویژگی‌های مختلف نگارش شده برای من جذاب بود؛ این که به مسائل زنان بیش از گذشته توجه شده و این فرصتی بود برای نگاه بیشتر به خانم‌ها! نوشین تبریزی به عنوان نویسنده امتحان خود را پس داده بود و بقیه ماجرا همراه بود با صامتی که تجربه گسترده‌ای در زمینه تئاتر دارد و او با آغوش باز هر تبادل نظری را پذیرفته و بسیار با یکدیگر همراه بودیم.

خانم رحمانی نمایش «محبوبه‌ها» سعی دارد چه دیدگاهی به مخاطب خود نشان دهد؟

«محبوبه‌ها» نگاهی انتقادی دارد و اصلا هیچ قضاوتی از طرف نویسنده نسبت به شخصیت‌ها وجود ندارد. این افراد شخصیت‌هایی هستند با طرز فکرهایی متفاوت که هر کدام یک‌سری نقص دارند و نوع مواجهه‌شان با موضوعات مختلف متفاوت است. این نمایش نقدهای اجتماعی دارد نسبت به جامعه کنونی و مردم؛ مسئله‌ای که این روزها خیلی پررنگ است و در همه روابط ما به چشم می‌خورد، در این داستان بحث از تنهایی انسان مدرن است که به دو نتیجه‌گیری کلی می‌رسد اول این که انتخاب سریع‌ترین راه که لزوماً درست‌ترین راه نیست و دیگری علمی نگاه کردن به روابط و پیچیدگی‌های شخصیتی انسان‌ها.

لطفا یک مقدار از ویژگی‌های شخصیتی که نقش آن را ایفا می‌کنید بفرمایید.

نازنین اولین شخصیتی است که وارد خانه شعله می‌شود و در طول نمایش از خود و گذشته‌اش به‌مرو می‌گوید. این شخصیت از طبقه متوسط و عموم جامعه بیرون آمده و طی سال‌ها اتفاقاتی برایش افتاده و درگیر شرایط گوناگونی شده که خودش هم می‌تواند مسبب آن باشد. او در نهایت به نقطه‌ای می‌رسد که تلاش می‌کند نیازهای مالی و عاطفی‌اش را به بهترین نحوی که خودش فکر می‌کند حل کند. نازنین گاهی نگاهی خودخواهانه و یک‌جانبه‌ای دارد که امکان دارد هر فردی در این شرایط داشته باشد.

مادر «محبوبه‌ها» شاهد این هستیم که مسائل اجتماعی با گزند تلخ اجتماعی اما با زوروق طنز به مخاطب انتقال می‌یابد. نظر تان در این باره و این شیوه داستان‌گویی چیست؟

فضای طنزی که در نمایش حاکم شده، دلپذیر و قابل باور است. به هر حال زن همیشه فضایی لطیف و زیبایی دارد که مجموعه زنانه که در این نمایش کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند، متن تبریزی و کارگردانی صامتی این ویژگی را در این اثر پدید آورده است. نکته قابل توجه درباره این نمایش این است که بیشتر مخاطبان تصمیم گرفته‌اند یک بازنگری در روابط خود داشته باشند.